

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
A szerkesztőség kéziratok vis- Előfizetések és hirdetések a
szabdására nem vállalozik. kiadóhivatalhoz intézendők.

ÜDVÖZLET.

Radikális polgártársaink ma hitközségi értekezletet tartanak a Pannónia szálloda télikertjében, melyen mint diszkeresztény állítólag az állítólag függetlenségi és 48-as Károlyi Mihály is jelen lesz és felszólal. Az értekezlet azonban nem saját házi dolgaikkal fog foglalkozni, hanem — mint a kibocsátott vörös plakátokból következtethető — keményen tiltakozni fog valamiféle jogfosztás ellen és sürgetni fogja az általános, titkos, egyenlő és hitközségenkénti választójogot.

Zajos helyeslés. Tökéletesen igazuk van. Nincs nekünk semmi bajunk, csak éppen a választójogot kell kieroszakolni úgy, ahogy a szabadkőműves páholyokból elrendelik. Lásd a Kelet 1918. évi áprilisi számának 48. oldalán az Archimedes páholy jelentését.

Itthon teljes a jóllét. Minden hadseregszállító új ruhában, jó cipőben jár, a fehérneműje sem rongyos, eszik-izik bőven, feleségének öklömnyi ékszerek a fülén, a nyakán, ahová csak fér, nyaral Siófokon vagy a Tátrában, a gyereke nem ácsorog az élelmiszeres boltok előtt, míg a papa szelvénymet-széssel, a mama manikűrözéssel van rettenetesen elfoglalva, minden este színházba vagy mulatóba járhat, szóval van itt jóllét bőven. Ezeknek csak az hiányzik, hogy képviselők is lehessenek és még több központot csinálhasanak, ahová az ujonnan felserdült csemetéket el lehessen helyezni békés fedezékekbe. No meg egy kis szekularizáció is elkelve nekik, új kereseti forrás gyanánt. Boldog Franciaország, ahol egy Duez a békében tíz millió frankot kereshetett a szekularizáción, mint „likvidátor“. Egy kissé becsukták ugyan, de csak rövid időre, annyit megért az üzlet — mennyit lehetne keresni a szekularizációs üzleten a mai háborus konjunkturák mellett és elvégre nem mindenkit csipnek rajta, tehát nem mindenki ül, aztán meg némelyeknek már ebben is van némi praxisuk.

A középosztály is boldog. Megtanult végre takarékoskodni, már pedig ez volt eddig a legfőbb bajunk, hogy a takarékosághoz nem értettünk. Az irnok felesége úgy akart öltözni, mint a miniszteri tanácsos neje. Minden hivatalos tekintetes urat akart nevelni a fiából. Mindennap hus, kávé, bor — hja, erről szépen leszoktunk. A méltóságos asszony és az irnok neje ma egyformán kopott ruhában jár, nincs különbség a kuriai bíró és a főszolgabírói iktató cipője közt, új fehérneműre egyáltalán nem költ egyik sem, mindenik boldog, ha egyik napról a másikra megél — elkövetkezett a boldog egyenlőség, a társadalmi különbségek radikális kiegyenlítése. persze csak az intelligens, tanult emberek közt. De hát ezek éppen azért tanultak annyit, hogy ennek a nagy előnyét kellőképp értékelni képesek legyenek.

A gazdának, a földművesnek sincs semmi gondja. Nem kell törődnie vele, kinek adja el a termését. Ott az az áldott jó Haditermény, átveszi az minden termését. Ha aztán vetőmag kell neki, azt is kaphat, csak tudja megfizetni. Későn fogja kapni ugyan esetleg, de legalább a sietség nem fog megártani. Sertéshizlalás ma senkinek sem okoz gondot, elvégzik helyettünk azok a derék jó bankok. Igaz, hogy ők is hiznak meg belőle. Aztán milyen szép a harmónia a város és a falu közt! A kedves rekvirálók minden két hónapban teszik tiszteletüket a gazdánál, érdeklődnek hogyléte és kedves egészsége iránt s ha azt látják, hogy nagyon fenyegeti a túlterhelés a gyomrát a fölösleges készletekkel, akkor szépen beviszik a városba, zárt helyre, soványító kurára.

Az iparos élete csupa gyöngy. Nyers anyagot ugyan nem kap tisztességes uton és áron, de legalább nem erőlteti magát túl a munkában. A kereskedőknek nagyszerű gyarapodást jelent a derék galíciaiak ideözönlése. Azok megmutatják, hogyan lehet

két koronával száz árdrágítást csinálni. Mindenki boldog itt, csak az fáj nekünk, hogy a szabadkőműves páholyok még mindig nem tudtak bennünket igazán boldogítani az ő extra választójogukkal.

Közügyeink is fényesen állanak. A háborúnak már végére járunk. Hála Weisz Manfrédnak, aki milliárdos hadinyeresége mellé szerényen kijelentette, hogy megmentette a hazát. Hála neki és a többi hasonló honmentőknek is. Mert csak világos, hogy azok mentették meg a hazát, akik kerestek a háborun.

Még Nikaraguával van egy kis elintézni valónk, amely most üzent hadat. De hát ez az egyetlen állam, mely nem látja be, hogy Jászi Oszkár milyen szépen megcsinálja a megegyezései békét. Majd elküldjük oda is a stockholmi dicső magyarokat, akik ott olyan szépen megvédték a magyar becsületet, ők majd Nikaraguát is olyan fényes sikerrel fogják kapacitálni, mint tették többi ellenségeinkkel.

Ugyan nem vállalná el Károlyi gróf a nikaraguai követséget? Ez is egy újabb hasznos munka az ő számára . . .

A közjogi harcoknak szerencsésen vége. Károlyi vezérlete alatt a függetlenségi párt megvalósította már az önálló magyar hadsereget, Urmánczy ki nem fogy a dicséretből, milyen jó dolga van végre a magyar katonának csupa magyar tiszték vezénylete alatt. Van önálló valutánk, önálló vámterületünk, amelyen át csak a magyar buza megy ki Ausztriába, de Ausztria magáévá tevén a tulipánmozgalmat, október óta nem ereszt be iparcikket, csak uzsoraáron, hadd fejlődjék a magyar ipar — jaj de jó dolgunk van, így aztán nincs semmi más bajunk, csak kevés a nemzetiségi szavazó és a szabadkőműves képviselő. Ezen kell hát dolgoznia a függetlenségi pártnak Károlyi vezetése alatt körömszakadtig, ama bizonyos „tigris“ elkeseredésével.

Fel kell erről világosítani a magyar népet, mely nem tudja mai ritka jóllétét kellőképpen értékelni. Hiába, mindig vannak elégedetlen, nyugtalan ele-

Megnyilt az új molykár ellen védő és nyaraltató intézet!

Van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmét felhívni a szörmeáruházzal kapcsolatos, teljesen e célra ujonnan, modernül berendezett és most megnyitott molykár elleni megóvó biztosító intézetemre és nyaraltató vállalatomra.

Elfogadok nyári gondozásra bármely értékes szörme-árut, ruhát, függönyt és szőnyeget felelősség és jótállás mellett. Saját javító műhely. Molykár ellen megóvandó szörme és ruhadarabok a Rimanóczy-utca 2. sz. alatti Kolosváry-palotában levő szörme-üzletemben vétetnek át. **Leichner József** szücsmeister. Telefon 16-56.

mek, amelyek bajt látnak ott is, ahol pedig minden jól megy és esetleg a páholyok jól megvagyonosodott urainak (lásd Kelet 1918. évi áprilisi szám) nyugtalanságot okoznának. Nem kell engedni, hogy efféle képzelt bajokkal foglalkozzék a nép. El kell terelni a figyelmet minderről, erre pedig csak egy alkalmas: az általános, községenkénti stb. Ime, ezért jönnek ma ide a derék urak, fogadja is őket Nagyvárad polgársága mindazzal a szívből fakadó, őszinte érzéssel és jókívánsággal, amelyet oh de milyen nagyon megérdemelnek!

Nagyvárad függetlenségiek.

Csodálatos dolgok történnek ma, ebben a rettenetes világfelfordulásban. A szabad francia köztársaság szövetkezik az orosz despotizmussal; a királyhű Albion a királygyilkos Szerbiával; 42 és 120 kilométerre hordó ágyuk ontják a halált. De ez mind kismiska ahhoz képest, hogy a Szabadságnak, ennek a prononcirozott Tiszapárti újságnak fáj a függetlenségi párt feje: ez már a csodák noch nie de gewesenje.

Folyó hó 24-iki számában olvastam „Károlyi Mihály gróf és a nagyvárad függetlenségiek” cím alatt, hogy a nagyvárad függetlenségi párt nem tudja elhatározni magát, hogy tulajdonképpen melyik országos párthoz tartozik? Apponyihoz, Károlyihoz, Wekerléhez, de talán Andrássyhoz? Most azonban színt kell vallani, mert a nagyvárad polgári demokrata (helyesebben: radikális) párt akciója színvallásra kényszeríti a helybeli függetlenségi pártot. A radikális párt ugyanis nagy népgyűlést rendez Nagyváradon a mai napon, amelyen részt fog venni gróf Károlyi Mihály is, aki oly nagy jelentőségű beszédet fog mondani, hogy annak visszhangját nemcsak az ország határára, de „az Oceánon túlra” is hallani fogják. És mert én nem mindenben azonosítom magamat gróf Károlyi Mihály álláspontjával, tehát a függetlenségi párt tagjai, akik csak a Szabadság közleményéből kapnak hírt a Károlyi látogatásáról, ők viszont nem fogják azonosítani magukat velem és tüntető módon vesznek majd részt a mai nagygyűlésen, melynek gróf Károlyi Mihályon és Jászi Oskáron kívül jelentős vonzóerői lesznek Biró Lajos, Szende Pál stb. is.

Hm! Hm! Nagy dolog! A nagyvárad függetlenségi párt dazaválni fog engem mint elnököt és én a szerencsétlen flótás, kiesvén a zsiros pártelnöki hivatalból, méhetek krumplit kapálni, ha éhen halni nem akarok.

Hm! Hm! Ezt már alaposan meg kell fontolni; gondoltam magamban, összehívtam határozathozatalra a párt tisztika-

rát. És itt megtörtént a legeslegnagyobb csoda!

Nem mai keleti közéleti működésem alatt soha nem tapasztalt egyértelműséggel kimondotta a párt eme vezető szerve, hogy ragaszkodva a függetlenségi párt eredeti alapvető programjához, a választói jogosultság elnyerését első sorban a *magyarul írni és olvasni tudáshoz köti*; tehát nem azonosítja magát a Jászi Oskár—gróf Károlyi Mihály-féle állásponttal, amelyik ezt nem követeli, sőt kifejezetten ellenzi; ezért tehát a *nagyvárad függetlenségi párt a mai nagygyűlésen nem vesz részt.*

Régen nem volt oly boldog napom, mint ez. Azt a következtetést vontam le ugyanis ebből, hogy a nagyvárad függetlenségi párt megmaradt annak a sovén magyar pártnak, amilyen volt a függetlenségi párt kezdetől fogva: a divatba hozott jelszavakkal nem törődve, követeli a magyar függetlenséget a magyar demokrácia alapján.

Lehet, hogy ez nem modern álláspont: nem felel meg a mai haladó — progresszív — korszellem követelményeinek, ellenkezik az emberi egyenlőséggel, a népek egyenjóságával és így tovább... Értsen meg azonban mindenki, akinek van érzéke a magyar lélek őszinte megnyilatkozásának megértésére.

Nem minden áron, Magyarország feldarabolása árán is érhető béke kell nekünk. — Nem minden áron, Magyarország magyar nemzeti jellegeinek feláldozása árán is elérhető általános, titkos választói jog kell nekünk. Követeljük, kívánjuk a békét; de csak hazánk területének teljes integritása megőrzésével. Követeljük az általános választójogot de csak a magyar választói jogot. Béke minden áron; általános választói jog magyar biztosíték nélkül; nekünk nagyvárad függetlenségi pártnak nem kell.

Nem tudom, megérkezik-e a mai nagygyűlésre gróf Károlyi Mihály népképviselő ur. De akár érkezik meg, akár nem, méltassa egy kis figyelemre az általam elmondottakat. Végére is nem árt az, ha a népképviselő egy kis figyelemre méltatja a nép őszinte szavát is. — Ez a szó pedig őszinte.

Ne hagyja magát tovább vezetni Jászi Oskáréknak internacionális járszalagján. — Legyen ő a magyar függetlenségnek, a magyar demokráciának és a magyar radikálisizmusnak zászlóvivője, és ez esetben mi tűzőn vizet követjük őt, de az internacionale kommunikus színű tengeren nem: mi csak mint magyarok akarunk élni, vagy halni.

A világ mostani kataklizmájában fejünk fölött suhogtatja kaszáját a Mors Imperator; és mi mégis azt mondjuk, inkább a halál, mint a magyartalan Magyarország.

Nem egyéni nézet, a magyarság tömeg

érzése ez. Ne tévesszék ezt szem elől a mai nagygyűlés szónokai se.

Irja a Szabadság azt is, hogy a demokraták tüntetésre készülnek dr Jászi Oskár ellen.

Ezt igazán nem tudom, mert sem a nagyvárad demokrata pártnak, sem Jászi Oskár pártjának tagja soha nem voltam és mint a szabad véleménynyilvánításnak elvi híve, elítélendőnek tartom a más nézetten levőknek turbulenciáját.

Miért is kérve kérem pártunk minden egyes tagját, hogy a mai nagygyűléstől tartsa távol magát: már csupán pártunk jó névének, alkotmányos érületének megóvása végett is.

Busul a Szabadság a nagyvárad függetlenségi párt válságán??? Ne busuljon! — Megmarad ez a párt függetlenséginek és magyarnak.

Dr Stokker József
függetlenségi pártelnök.

Husz korona a napszám.

Ez a legforróbb kérdés most, hogy — mennyi a napszám a földeken és a hegyen. A jótékony eső égetően szükségessé tette egyes földmunkálatok elvégzését, hiszen minden úgy fejlődik, mozog, nő, hogy a kapálás már halaszthatatlan. Most van a legnagyobb szükség arra, hogy minden földmunkát kellő időben és alaposan végeztethessük el, mert az az egyedüli menekvésünk a háboru nyomorából, ha minél többet termelünk.

Erre pedig kevés a kilátásunk, — mert nincs elég munkaerő. Napokig kell ide-oda szaladgálni, futkározni, míg egy két elaggott embert vagy fejletlen gyereket lehet szerezni. Ha ez véletlenül sikerül, a gazda nem tudja a horribilis napszámot megfizetni, még akkor sem, ha a terményt grammonként és az elképzelhető legmagasabb áron is értékesíti a termelő.

Veteményeseink és a szőlőtermelés elég jónak mutatkoznak, azonban a mai 18—20 koronás napszám mellett műveltetni csak hadimilliomosoknak és azoknak lesz módjában, akik a többszörös rekvirálás dacára is tudnak naponta egy kiló kenyeret adni munkásaiknak s hozzá „egy kis dohányt” is.

Nem gondol senki arra, hogy az unostalan hangoztatott többtermeléshez megteremtse az előfeltételeket. Nem látjuk a napszámok megállapítását, nincs erre nézve semmi ellenőrzési intézkedés, hogy ezek a megállapítandó munkabérek majdan betartassanak. A munkabért feltüntető hirdeményeket is ha kibocsátják, minden faluban, szőlőben, tanyán ki kell majd függeszteni.

Ha erről nem intézkedik a város, akkor ne beszéljünk többtermelésről, sem pedig rendes árákról. Elkészülhetünk e téren a legrosszabbra, mert nincs megállás, az ár-emelésben. A honvédelmi miniszter elrendelte ugyan már a legöregebb korosztályok szabadságolását éppen ezen földmunkálatokra tekintettel, de úgy látszik, hogy csak a szőlőmunkák jól-rosszul való elvégzése után eresztik őket majd haza — kosztra.

Butorozott szobák kiadók Zöldfa-épület emeletén. Értekezhetni a szobakezelőnőnél.

Szépségápolás

Hajszálakat villannyal végleg kiirtok orvosi-lag elismert szakértelemmel seb és utónyom nélkül. Nálam is kapható olyan szer, mely percek alatt eltávolítja a hajszálakat, de természetesen rövid időre. Pattanást, szeplőt, szemölcsöt nyomtalanul eltüntet, vörös orrot szép fehérré, petyhüdt arcot szép üdévé kezelek. Az üdítés és manicür jutányos bérletben. — Kiváló szereimet vidékre is pontos utasítással küldöm.

ÖZV. POLLÁK GERGELYNÉ.

Nagy Sándor-u. 4.

Cseh és román légiók az olasz hadseregben.

Budapest, május 25. (Saját tudósítónktól.) Az Est tudósítója jelenti a sajtóhadiszállásról: Diaz tábornok a legutóbbi napokban tanácskozást folytatott a sereparancsnokokkal, — ez a tanácskozás Olaszország jövőjére nézve döntő fontosságú. Híresztelik, hogy az olasz hadsereg harcképesebb, mint valaha volt. A cseh légiókat már beosztották a hadseregbe, a cseh tisztek hasonlóan a franciákhoz, sávot viselnek a kabátjukon. A román légiók alakulása is folyamatban van.

Elsülyesztett segédcirkáló.

Budapest, május 25. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: A Boldovia nevű angol segédcirkálót e hó 23-án megtorpedózták és elsülyesztették. A hajó személyzetéből 56 amerikai katona eltűnt.

Magyar tábori repülő hősi halála.

Budapest, május 25. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Olasz harctér.

A Zugna területén a harcok tegnap tetemesen lanyhultak. Az asiagoi fensíkon és a Piave alsó folyásánál ellenséges felderítő előretöréseket megheiusítottunk.

Rivában az ellenséges tüzérség tüzelése néhány házat megrongált. Harmincnál több ellenséges repülő bombákat dobott Feltre városára, ahol egy polgárember meghalt és 8 megsebesült. Egyébként azonban az anyagi kár csekély.

Kiss tiszthelyes tábori repülőt, egyikét a legtöbb eredményeket elért repülőinknek, légi harcban lelőtték és holtan találtuk meg.

A vezérkar főnöke.

Összeomlott angol támadások.

Berlin, május 25. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

A tüzérség harci tevékenysége napközben vihar és eső miatt mérsékelt határok között maradt, éjjel részleges támadásokkal kapcsolatosan azonban ideiglenesen erősödött. A Kemmeltől északnyugatra, valamint Alberttől keletre és nyugatra az ellenséges támadások mindenütt veszteségteljesen összeomlottak. Hamelnél ellenlökéssel vertük vissza az ellenséget, egyebütt pedig már vonalaink előtt löttük halomra rohamcsapatait.

Egy figyelő repülőgépiünk, melynek utasai Eisenmenger hadnagy és Gund alörmszter voltak, május 23-án angol hadi együlési repülőgépek egész láncolatából négy repülőgépet lött le.

Ludendorff, első főszállásmester.

A választójogi bizottság ülése.

Andrássy contra Tisza.

Budapest, május 25. (Saját tudósítónktól.) A választójogi bizottság délelőtt 10 órakor folytatta tanácskozását Beöthy László elnöklete alatt.

A választójogi javaslat harmadik szakaszát Falussy Árpád ismertette és azt a módosítást ajánlotta, hogy az 1918. évi névjegyzéket vegyék alapul.

Bizony Ákos pótindítványában az 1914. évi névjegyzéket ajánlotta.

Gróf Tisza István felszólalásában az előadó módosítását támogatta.

Wekerle, Bakonyi és Polónyi felszólalása után a harmadik szakaszt a bizottság az előadó módosításával fogadta el.

A negyedik szakaszhoz elsőnek gróf Andrássy Gyula szólalt fel. Nem tartja Tiszát a megegyezés apostolának, mert Tisza a háború kitörése óta egyetlen lépést nem tett a megegyezés felé. Hogy mennyire nem volt a megegyezés őszinte híve, az is mutatja, hogy a koronázáskor a nádori szerephez mennyire ragaszkodott. Ezt a lépést az akkori ellenzék kihívásnak tekintette. Tisza őt tegnapi beszédében izgatással vádolta, pedig nem az izgatja a tömegeket, amiket ő cikkeiben és beszédében mond, mert ezek csak a valódi tényállást állapítják meg, hanem igenis izgatja a tömegeket az a tény, hogy a kormányférfiak nem tartották be az ígéretüket.

Gróf Tisza István válaszol Andrássynak. Tegnap nem azt mondta, hogy Andrássyt nem tekinti a megegyezés apostolának, mert ő a megnyugvás apostola kifejezést használta. Egyébként nem akar Andrássynak saját eljárása védelmében mondott szavaira többet reflektálni, mert Andrássynak az utóbbi hónapokban kifejtett tevékenységei annyira közismertek, hogy erre több szót vesztegetni nem érdemes.

Ezután az előadó módosításával elfogadták a negyedik, ötödik, hatodik és hetedik szakaszt.

A nyolcadik szakasznál Balogh Jenő indítványozza, hogy azon közhivatalnokokat, lelkészeket és ügyvédeket zárják ki a választójogból, akik hazafiatlan magatartásuk miatt elítéltek, az ellenséghez átpártoltak, vagy az ellenséggel való együttérzésüknek szóban vagy írásban kifejezést adtak. Indítványát különösen az oláh betörésből származó tapasztalatokkal indokolja.

Polónyi Dezső rövid beszédében a nők választójogát követeli.

Wekerle miniszterelnök megjegyzi, hogy most a férfiak választójogáról van szó.

A bizottság ezután a nyolcadik szakaszt is az előadó módosításával elfogadta.

A legközelebbi ülés a jövő hét péntekjén lesz.

Lloyd George szenzációs beszéde.

Oroszország összeomlása. — A tengeralattjáró harc. — Amerika segítsége. — A világtörténelem legnagyobb csatája. A béke.

Budapest, május 24. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelenti a Reuter ügynökség: Lloyde Georget Edinburg városa díszpolgárrá választotta. A miniszterelnök ez alkalmából nagyobb beszédet mondott, melyben többek között a következőket jelentette ki:

— Másfél év óta vagyok az ország kormányának élén az angol történelem legnyugtalanítóbb korszakában. Ez idő óta Angliára nézve két kellemetlen körülménnyel kellett szembe néznünk.

— Az első Oroszország összeomlása, amely rendkívüli segítség volt az ellenségnek és olyan időben történt, amikor csaknem valamennyi hadviselő fél emberanyaga kimerült. Az amerikai segítségre nem számíthatunk egyhamar. Amerika minden igyekezete ellenére csak egyötöd részét adhatja annak a segítségnek, amelyet az ellenség szerzett az orosz hadsereg összeomlása folytán.

A második kellemetlen körülmény a tengeralattjárók korlátlan háborúja. Még Németországtól sem várhattuk azt a teljesen példátlan eljárást, a kalózkodás egész történetében nincs példa hasonló eljárásra. Az angol kereskedelmi flotta a szövetséges hadseregek fő lélegzőszerve, ezt a flottát újra kell szerveznünk. A kormány reméli, hogy évenként megnégyszerezheti a hajóépítést.

— Tengerészeink urrá lettek a tengeralattjárók pestises veszedelmei felett, megtámadták a tengeralattjárók fészkeit és elzárták a zeebrüggei és ostendei kikötőket. Elértük azt az állapotot, hogy gyorsabban tudjuk a tengeralattjárókat elsülyesztetni, mint amilyen gyorsan a németek építeni tudnak. Áprilisban rekordot értünk el a tengeralattjárók elsülyesztésében.

Drogéria átvétel! A Vadász Albert-féle 28 év óta fennálló „ANGYAL” DROGÉRIÁT átvettük, azt a mai nehéz viszonyok között is sikerült kitűnően felszerelni úgy, hogy a legkényesebb igényeket is ki fogjuk tudni elégíteni. — Egyben tudomására hozzuk a t. gyógyszerész és gazdálkodó uraknak, hogy gyógy- és vegyszerek, gazdasági és fertőtlenítő anyagokban állandó nagy raktárt tartunk. — Pontos és előzékeny kiszolgálásról mindenkit biztosítunk. Szives pártfogásukat előre is köszönettel vesszük. Kiváló tisztelettel

MANDITS és FÜLÖP

— Most közvetlen egy nagy támadás előtt vagyunk, de bizalommal tekinthetünk a harc kimenetelére. Foch tábornok, a szövetséges hadseregek főparancsnoka csupa tudás és tapasztalat s amidőn a világtörténelem legnagyobb csatájának harmadik stádiuma közeledik, örülök, hogy a hadsereg élén ilyen lángész áll.

— Ha azt hinném, hogy a háborút már korábban be lehetett volna fejezni, a legnagyobb bünszónak tartanám magamat, de becsülettel kijelenthetem, hogy a kormány semmit sem mulasztott el. Az ellenséges államférfiak beszédei látszólag okosak voltak s mi mindig válaszoltunk rá, de válaszukra mindig a német ágyuk adták meg a replikát.

A bresztlitovszki béke teljesen feltárta, azt, hogy a katonai kaszt a központi hatalmak államférfiira minő funkciókat hárít. Oroszország a háboru egyik tanulsága nekünk, mely megtanít arra, hogy a háboruban nem szabad magunkat a formákhoz kötni. A szerződések ma éppen olyan kevésbé kötik a németeket, mint Belgium letiprása napjaiban. A németek a háborút nem akarják addig befejezni, míg harácsoló kosaruk egészen meg nem telik.

A miniszterelnök végül az ir lázadásról beszélt s kijelentette, hogy a kormányt mulasztás terhelné, ha az elrendelt rendszabályok szigorú betartásáról nem gondoskodikna.

Kétszázötvenhatezer koronát gyűjtött a Hadi-gondozó.

Hevessy Zoltán őrnagy a hadi-
árvákért.

A megyei hadigondozó bizottság félévi működéséről május hó 29 én számol be Verner Kálmán árvaszéki elnök vezetésével.

A megalakulás óta a Hadigondozó nagyot fejlődött, kormánybiztost kapott, népirodát szervezett. Verner Kálmán szünetlen tevékenysége révén eddig 216.000 koronát gyűjtött ilyen rövid idő alatt. Beszerzett ruhát, cipőt, nyersanyagot, van cernája, tüje, raktáron sok becses holmija, lepedője, párnahuzata, leány és fiuruhák, kötők s miégyenest.

Vagyont ér meg ez a raktár, amelyet a megyei árvaszék őriz. Ezekből ruházták fel a sok rongyos kis hadiárvát, fiut és leányt Ugrán, Zsadányban, Körösfeketetón s mindennütt Biharországban, innen kapják a kis meztelbások a csizmát és a cipőt s eddig — 20.000 koronát költöttek a hadiárvákra.

Hevessy Zoltán őrnagynak, a 4. honvéd gyalogezred parancsnokának sokat köszönhetnek a hadiárvák, mert ő varratta meg a ruhákat, amelyeket hozzá küldött a hadigondozó. Eddig muszka szabók varrták. Most 70—80 ruhának való anyagot kapott He-

vessy őrnagy s hozzávaló cernát is, mindjárt munkába is adta.

Az árvaszék által gyűjtött pénzből megy ez a felruházás, amíg a megyei alaptól se gélyezik a kis árvákat, akiknek sorsa Verner Kálmán kezében jó helyen van. Megkockáztattuk e véleményt:

— Jól dolgoznak az urak.

— Semmi az egész, mondta meglepetve Verner, nem is kell arról beszélni.

Huszonkilencedikén azonban erről be kell számolni s arról is, hogy a feketetői hadiárvaház megnyitott, 40 növendéke van, százig akarják fejleszteni az árvaházat. A negyven gyerek levizsgázott, van nekik népiiskolai elemi, kertészeti, gazdasz, iparművészeti tanítójuk s mind magyarul tanulnak. Beszámolnak arról, hogy félév alatt kikaptak segítséget s hány ezer rokkat érdekében jártak el. Tizennégy tárgya van a gyűlésnek, amelyre hivatalosak:

Fráter Barnabás alispán, Móricz Ernő dr főorvos, Vasady Lajos dr kir. tanfelügyelő, Kiss István tanfelügyelő, Varró Domokos műszaki tanácsos, Miskolczi Iván gazd. felügyelő, az iparfelügyelőség, Tátray Kálmán dr, a fiatakoruak bírāja, Edelmann Menyhért dr, az állami gyermekmenhely igazgatója, Fráter Imre dr, a Vörös-Kereszt elnöke, a Gyermekbarát, Schütz Albertné, Matolay Károly dr, Podmaniczky Károly báró Inánd, Hamernyik József plébános Beél, Szabó József Báránd, Brösztel Lajos plébános Margitta, Szigethy Elek Biharkeresztes, Kassay Béla Tenke, Csanády Jenő főszolgabíró Nagyszalonta, Végh József Érmihályfalva, Vadon Béla Cerecske, Zathureczky István o. képviselő Cérce, Gál István plébános Magyarcséke, Gera Sándor uradalmi igazgató Belényes, Miskolczi Pál dr körjegyző Berettyóujfalu, Kelemen József főszolgabíró Szalárd, Magyar Miklós ügyvéd Székelyhid, Tempelean Dezső főszolgabíró Vaskóh.

A főreáliskola is visszakapja épületét.

Mihelyt köztudomásu lett, hogy a kedvezően megváltozott hadihelyzet folytán a főgimnáziumban elhelyezett kórház kitelepítése elrendeltetett, s az épület vissza lett adva rendeltetésének, a főreáliskola tanári testülete is felterjesztést tett a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz, hogy a városnak ezen egyetlen állami középiskoláját — ugyanazon okok mérlegelésével — szintén tehermentesítsék, s kórházi célra lefoglalt épületét rendeltetésének adják vissza.

A felterjesztés rámutat a 4 év alatt szerzett elszomorító tapasztalatokra: az ifjuság szellemi és erkölcsi hanyatlására, az iskolai fegyelem meglazulására, a tanítás eredménytelenségére, az iskolalátogatásoknak — kedvezőtlen időjárás esetén — káros egészségi következményeire, s kérelmezte, hogy a nagy távolságra fekvő csendőr iskola helyiségéből az intézet vissza telepíttessék régi otthonába.

A vallás- és közoktatásügyi miniszterium a felterjesztés nyomós és elszomorító adatai alapján haladéktalanul megkereste a honvédelmi miniszteriumot az iránt, hogy az illetékes katonai parancsnokság egy magasabb rangu és elfogulatlanul ítélő bizottsá-

got küldjön ki annak megállapítására: alkalmas-e a csendőriskola helyisége a főreáliskola helyiségében levő kórház befogadására.

Az illetékes katonai parancsnokság az érdeknélküli, elfogulatlan szakértő-bizottságba Fornét főörzsvost, Ohmacht kórházi főorvost és egy főhadnagyot küldte ki. A bizottság a napokban szemlét tartott a csendőriskola helyiségei felett s mint örömmel értesültünk, a helységeket a katonai kórház céljaira megfelelőeknek és alkalmasoknak jelentette ki.

Hiányokul jelölte meg, hogy nincs gázvezeték, mely szükséges a sterilizáláshoz és hogy nincs konyhafelszereléshez helység és hogy a netaláni átköltözés és felszerelés költségeit a főreáliskolának kell majd fedeznie.

Csodálkozunk, hogy 4 év előtt miért nem lehetett a csendőriskola szép, tágas épületét kórháznak berendezni s a főreáliskolát meghagyni zavartalanul a maga helyén, midőn a csendőriskola egyéb mellékhelyiségei a háboru kitörésekor szintén kórházi célra, 1000 beteg számára rendeztetett be. A csendőriskolai kórház ily nagyszámu beteg részére megfelelő konyhával rendelkezik s így a reáliskolából átköltöztetett 130—150 beteg e konyháról könnyen kaphatja ellátását.

A gázvezeték hiánya sem szolgálhat akadályul, mert a sterilizálást villamos árammal, vagy acetylenfűtéssel is lehet eszközölni! egyébként oly közel van ide a gázgyár, hogy egy 500 méteres gázcsővezeték kiépítése katonáknál figyelembe sem jöhet.

Még talán a kitelepítés azon hátrányát lehetne említeni, mely a kórházi betegek transferálásával jár, de ez igazán csak kényelmi szempont, mit komolyan mérlegelni sem lehet, mert néhány orvosnak kórházi utja hosszabb lesz ugyan, de 360 gyermeknek közelebb lesz saját és tanításra jól berendezett iskolája s téli, hideg, sáros, esős időben egészsége kevésbé lesz veszélyeztetve.

Hogy az átköltöztetési költségek kit fognak terhelni, az egészen mellékes. A közoktatási kormány csak azt akarja tudni, hogy a csendőriskola helyisége kórháznak alkalmas-e? A bizottság — jól értesülésünk szerint — alkalmasnak találta. A többi a megfelelő miniszteriumok dolga.

Nagyvárada közönsége csak örvendetes tudomásul veheti, hogy egy középiskolánk ismét felszabadul a háborus viszonyok nyüge alól s új tanévét a régi otthonában kezdheti meg.

Haltenberger Vilmos

kelmefestő és vegytisztító gyárának második számú felvételi üzlete, Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.

Vállal minden szakmájába tartozó munkát, elsörendü kivitelben, mérsékelt áron.

VILLAMOS VASALÓK és FŐZŐK

megérkeztek, remekszép üvegcsilárok mindennemü villamos vezetékek és égők legolcsóbb napiárban szereltetnek

STERN VILLAMOS VÁLLALATA

Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

FOGAK

TELEFON 10-50.

Foghuzás, Fogtömés és a legmodernebb fogtechnikai munkák, ugymint Kautschukban és aranyban foglalt fogak, szájpaddal vagy anélkül és öntött arany hidmunkák a legtokéletben műtermemben készülnek.

BERDACH JENŐ ÁLL. VIZSG. FOGTECHNIKUS. NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 6. I. EM.

A városi tisztviselők várakozási idejének leszállítása.

Nem hagyta jóvá a miniszter.

Nagyvárad városánál a tisztviselők fizetése akként van megállapítva, hogy minden fizetési osztályban három fokozat van, amelybe öt évenként lépnek elő a tisztviselők s ha a legmagasabb fokba jutott, bármily hosszú ideig szolgál is ugyanabban az állásban, fizetése magasabbra nem emelkedik. — Így azután vannak Nagyvárad városánál olyan tisztviselők, akik 18—20, sőt még hosszabb idő óta töltenek be egy állást, anélkül, hogy magasabb fizetési osztályba léphetnének elő, mint amelybe az illető hivatali állása be van sorozva.

Ez az anomália fennállott az állami tisztviselőknél is, de a kormány segített a tisztviselőknél s törvényes uton biztosította a tisztviselők részére az előmenetelt olyképpen, hogy három évről három évre fokozatosan előlépnek, még pedig a nagyobb fizetési osztályba is.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága, követve az államot, szintén segíteni óhajt a városi tisztviselők helyzetén és az eddigi anomálián s elhatározta a várakozási idő leszállítását, olyképpen, hogy az egy állásban szolgálók 3 évenként előlépjenek s 9 évi egyállásban eltöltött idő után a magasabb fizetési osztályba előlépjenek.

A szolgálati idő visszamenőleg számít az egy állásban eltöltött idő után s minden tisztviselő abba a fizetési osztályba és fokozatba iktattatik, amelybe az új várakozási idő számítása szerint előlép; az ezután járó fizetési különbözetet pedig 1917 június 1-ig visszamenőleg megkapja.

Ugyanezzel egyidejűleg a törvényhatóság rendezte a községi iskolák tanítóinak fizetését is.

A törvényhatóság ezen határozatától a régebben egy állásban szolgáló tisztviselők különösen, helyzetük javulását várták.

Tegnap érkezett le a városhoz a belügyminiszter leirata ebben az ügyben, amely legalább egy időre meghusítottá ezeket a reményeket.

A miniszter nem hagyta jóvá a törvényhatóság határozatát, hanem utasítja a törvényhatóságot, hogy először kapcsolja ki a kérdésből a tanítók fizetésrendezését, továbbá a várakozási idő leszállításának kérdése előtt előbb a szervezeti szabályzatot — dolgozza át. Ha ez meglesz, határozhat a várakozási idő leszállítása és a fokozatos előlépés felett.

A város polgármestere a miniszteri leirat folytán azonnal rendkívüli tanácsulást hívott egybe, amelyen megtárgyalták a tisztviselőkre nézve előállott keserves helyzetet.

A tanácsülés abban állapodott meg, hogy azon javaslattal viszi a törvényhatósági bizottság elé a miniszter leiratát, miszerint újból kérje a város törvényhatósága a minisztertől a várakozási idő leszállítására vonatkozó határozat jóváhagyását, tekintet nélkül a szervezeti szabályzatra, amelyet különben szintén mielőbb átdolgoz és a törvényhatóság elé terjeszt a városi tanács. — Érije továbbá a törvényhatóság, hogy a

fizetési különbözetét az illető tisztviselők részére 1917 július 1-től visszamenőleg kifizethesse a városi pénztár.

A tanács javaslatát a júniusi közgyűlés elé terjeszti.

Bizton hisszük, hogy a törvényhatóság a kérdésben a tanács álláspontjára helyezkedik. Igen szimpatikus és igazságos dolog volna azonban, ha a városi tanácsstagok akkor is a mostani gyorsasággal járnának el, amikor az őket nem érdeklő, hanem a szegény kis tisztviselők érdekeit érintő dolgokról van szó.

Irodatisztek jogi tévedése.

A nagyvárad királyi ítélőtábla tegnap egy érdekes közokirathamisítási kérdésben döntött a vádlottak javára, akik mindannyian irodatisztek s egy végrendeleti záradék miatt kerültek a vádlottak padjára.

Boslodán György aradi járásbirósági irodatiszt unokatestvére, Argyelán Illésné 1916 ban végrendeletet készített, amelynek szövegében ugyan benne volt az, hogy a végrendeletet a tanuk jelenlétében tette, azonban a záradékot nem vezették rá. A végrendeletet annak rendje és módja szerint ki is hirdették, amikor Panián György irodatiszt észrevette, hogy a záradék hiányzik; szólott Boslodánnak, aki elvitte azon ürügygel, hogy lemásoltatja a végrendeletet s ehelyett rávezette a záradékot, amelyet Kapitány Béla járásbirósági irodatiszttel, Decsev Miklós ny. városi irodatiszttel s Székely Sándor ügyvédi irnokkal aláíratott.

Az aradi törvényszék előtt a vádlottak beismerték, hogy ők tényleg utólag irták alá a záradékot, de ők jelen voltak a végrendeletkezésnél, tehát nem hitték, hogy vétkeket követnek el.

Panián György tanu azt vallotta, hogy ő tiltakozott a végrendelet elvitele ellen, mondta is, hogy „Boslodán most valami huncutságot akar elkövetni”, figyelmeztette Kapitányt, hogy ne írja alá, gondoljon gyermekeire s fel is jelentette az okirathamisítást. A gépirónők kihallgatása után a törvényszék felmentette a vádlottakat a következő indoklással:

A vádlottak, mint nem jogászok, nem tudhatták, hogy a végrendelet utólagos záradékolására, amelynek jogtalansága a büntethetőség előfeltételét képezi, nincsenek feljogosítva, hanem abból az igazolt okból, hogy a záradékban foglaltak a végrendelet keletkezése idején valóban megtörténtek, jogosnak tartották azt, amire feljogosítva nem voltak. Miután tehát vádlottak azon körülményt, amely tettüket büntetendő cselekményé teszi, nem tudták, akaratuk nem lévén büntetendő cselekmény elkövetésére irányítva, az nekik nem számítható be. Ezért őket a Btkv. 82. § a értelmében jogi tévedésük folytán a Bp. 326. §. 3. pontja alapján felmentette.

Az ügyészség fellebbezésére a nagyvárad királyi ítélőtábla tegnap Harmathy Károly kuriai bíró elnöklésével tárgyalta ezt az ügyet.

Baróthy Pál főügyész helyettes magas színvonalu polgári perbeszédben fejtegette, hogy a törvény nem tudása vagy téves értelmezése nem mentség s a tényállás világosan okirathamisításra mutat.

Sugár Jenő dr. védő (Arad) és Stokker József dr. védőbeszédei után a tábla a törvényszék ítéletét megerősítette, de a felmen-

tést a Bp. 326. 1. pontjára alapította. Kimondta a tábla, hogy az 1876. XVI. t. cikk 1. szakasza az írásbeli végrendelet érvényességére nézve nem írja elő, hogy az alakiságokat a végrendeleten záradékkal igazolják a tanuk, a végrendelet akkor is érvényes, ha a végrendelet záradéka benne a végrendelet szövegében megvan, nem fontos az, hogy ez külön okiratban legyen. S mert a vádlottak nem valótlanul igazoltak s a formások betartását a végrendelet szövege igazolja, a vádlottakat fel kellett menteni.

A főügyész helyettes ez ellen semmisséget jelentett be. A bíróság tagjai voltak: Gálbory József és Hubay Lajos táblabírák, jegyző Ailiquander Kálmán dr.

HÍREK

A GYERMEKNAP.

Felhívás városunk nemes szivü hölgyeire!

A nagym. m. kir. Belügyminiszter ur által a Gyermeknap rendezésére felkérve, tudatom a város minden szép és nemesért lelkesülni tudó polgárságával, hogy a f. évi Gyermeknapot *junius hó 2-ára és 3-ára* tűztük ki.

Addig is azonban, míg a program elkészül, a közönség rendelkezésére állana, annak egy pontjára van szerencsém felhívni nemes szivü hölgyeink figyelmét.

A Gyermeknapok első napján — vasárnap — délután ugyanis a Bémer-téren nagy tombola játékot rendezünk, melynek irányítását és szervezését Polgár Mariska urhölgy, a Szigligeti Színház művésznője volt szíves magára vállalni. Oda terjed azért tiszteletteljes kérelmem városunk hölgyközönségéhez, és kereskedőibe, hogy a tombolajáték számára némi csekély adományokat Polgár Mariska urhölgyhöz juttatni kegyeskedjenek (Szalárdi u. 9. II. em. 6. sz.).

Az adományok lehetnek: apróbb ajándéktárgyak, kézimunkák, játékszerek stb., — melyek míg egyrészt tulajdonosaik által már nélkülözhetők, másrészt mint nyereségy tárgyak céljainknak megfelelők.

A háboru negyedik évében is bizalommal fordulok polgártársaimhoz, tudva azt, hogy az elhagyott gyermekek ügyét kezeikbe a legjobb helyre teszem.

Rimler Károly,

polgármester,
a rendezőbizottság elnöke.

* **Bucusi Váradszöllősön.** Ma, Szentháromság vasárnapján van Váradszöllősön a templombucusu, melyen Nagyváradról is sokan szoktak részt venni. A mai szöllősi bucsun a szentmisét dr. Szabó Vendel theol. tanár mondja, Pálffy Béla plébános pedig prédikál. — Mise alatt dr. Krüger Aladárné Saint-Salm klasszikus Ave Máriaját énekli.

* **Személyi hir.** Dr. Hoványi Géza országgyűlési képviselő Budapestről pár napi tartózkodásra Nagyváradra érkezett.

* **Bárai rang Budapest főpolgármesterének.** A Nap értesülése szerint a király Bárczy főpolgármestert bárai rangra emelte.

MINDEN DOLGOZÓ POLGÁR lépjen be a Népszövetségi „HANGYA” Fogyasztási Szövetkezetbe! Egy üzlettrész 50 korona. Mindenki minél több üzlettrészt jegyezzen, mert csak nagy tőkével lehet nagy eredményt elérni. Jelentkezni lehet: dr Krüger Aladár és dr Papp Károly ügyvédknél, a népszövetségi csoportvezetőknél az egyes közhivatalokban a taggyűjtő ívek birtokosainál és minden hétfőn és csütörtökön d. u. 3—5 óra közt a Népszövetségi Hitelszövetkezetben. Aláírásakor üzlettrészenként 2 korona belépési díj fizetendő.

* **Kitüntetés.** A király a katonai érdemkereszt 3 osztályát adományozta az ellenség előtt elesett dr Buzásy Imre 37. gy. e. beil tart. hadnagynak.

* **Anyák Köre** lesz ma délután 3 órakor a Kath. Nővédegyesületben Teleky-utca 13. szám alatt.

* **Katonai előléptetés.** Főhadnagyokká a tartalékokban nevezte ki a király ns. Fodor Lajos, Róth Mihály, Koppányi Antal, Bagdi Gyula, Bihari Gyula, Bredó János, Bukla Döme, Hagyk István, Mokár Teofil, Nagy Miklós, Moldován Aurél tartalékos hadnagyokat a 37. gy. ezredben.

* **A jogászok mai májusi ünnepe.** A jogászok májusi ünnepe ma fog lezajlani a Püspök-fürdőben. A délutáni vonattal érkezőket a honvédszenekar fogadja s egész estig a legválogatottabb koncert műsorral fog élvezetet szerezni a közönségnek. — Délután lesz a nagy népnepély 5 órai kezdettel, (a vonat megérkezése után), utánna a szépségverseny, az amerikai módszerű sorsolás, a konfetti csata, fél 7-től fél 8-ig vacsora, melyet a nagy kabaré követ szenzációs műsorral. A kabaré után cigányzene mulattatja a közönséget.

* **A Szeretet-Szövetség** kedden, e hó 28-án d. u. 6 órakor a Kath. Körben értekezletet tart, melyre hivatalosak az összes kongregációk minden tagja, a Kath. Nővéde Egyesület, az Oltáregylet, a Sajtóhölgybizottság összes tagjai, a Kath. Kör választmányi és érdeklődő rendes tagjai, a Vörös Kereszt Egylet, a jobbkezes választmányi tagjai, a Kath. Népszövetség összes csoportvezetői és az ügy iránt érdeklődő, főleg iparos és kereskedő tagjai, továbbá az ez ügyben értekezleten jelenvolt egyesületek és szervezetek többi képviselői.

* **A délutáni fekete kávé.** Tudomására hozom az érdekelteknek, valamint a város lakosságának, hogy a közéletmezési miniszter ur 94.273—1918. II. b. sz. rendeletével a fekete kávénak délután 3 és 7 óra között való kiszolgáltatását engedélyezte. Ennélfogva a 4605—1917. szám alatt kiadott azon intézkedésem, hogy nyilvános helyeken a fekete kávénak délután 3 órától este 8 óráig való kiszolgáltatása tilos, hatályon kívül helyezem s a fekete kávé a nap bármely szakában kiszolgáltatható. Azon intézkedésem azonban, amely a tejes kávénak kávéházakban, cukrászdákban, kávémérésekben és nyilvános helyeken délelőtt 11 órától este 8 óráig terjedő időben való kiszolgáltatását tilalmazza, továbbra is érvényben marad s így tejes kávé a fentebb megjelölt időpontban ki nem szolgáltatatható. Lukács Ödön, polgármesterhelyettes.

* **Felhívás a női szabó iparosokhoz.** Felkérem a testület kötelékébe tartozó összes női szabó iparosokat, hogy f. hó 27-én este 7 órakor az ipartestület helyiségében cernakiutalás ügyben való tárgyalásra okvetlen megjelenni sziveskedjenek. Nagyváradi, 1918 május 25-én. Czeglédy Jeremiás, elnök.

* **A Legényegylet közgyűlése.** A Kath. Legényegylet ma, vasárnap délelőtt fél 12 órakor közgyűlést tart saját helyiségében, Teleki-utca 13. A választmányi és rendes tagok szives megjelenését kéri az igazgatóság.

* **Jégverés Berekböszörményben.** Tudósítónk telefonálja: Berekböszörmény községben tegnap délután óriási jégeső volt, amely egy óráig tartott. Galambtojás nagyságu jég esett, amely a természetben olyan kárt okozott, hogy a község lakosságát e gazdasági évben közellátásba kell venni.

* **Halálozás.** Técsői Mórész Kálmán es. és kir. kamarás, őrnagy és neje, gyulai Gaal Irén legkisebbik fiok, a 8 éves Tibike tegnap reggel 8 órakor agyhártyalobban meghalt. Temetése holnap délután fél 4 kor lesz a Rulikovszky ut 12. sz. gyászházból.

A mai footballmérkőzés. Nagy érdeklődéssel várja a közönség a ma délutáni footballmérkőzést, mely a Berettyóújfalui S. E. és a N. A. C. csapatai között fog lefolyni. A mérkőzésnek revans jellege van s éppen ezért mind a két csapat nagy ambícióval készül a találkozásra s így a mérkőzés elsőrendű sportot fog nyújtani. A N. A. C. csapata a következő összeállításban szerepel: Feldmann—Koch, Glück—Lammel, Hönigsberg, Halász—Margó, Incze, Kuti, Busi, Szabados. A mérkőzés a Rhédey-kerti Sport téren d. u. 6 órakor kezdődik, pénztárnyitás 5 órakor. Helyárak a rendesek, a bevétel jótékony célú szolgál.

* **Egy csikót találtak bitangságban.** F. hó 25-én a fugyivársárhelyi uton egy vánderes kanca csikó találatot bitangságban. Felhivom igazolt tulajdonosát, hogy a rendőrbüntető bíróságnál 21 rap alatt annál inkább jelentkezze, mert ezen határidő után a csikó el fog árvereztetni. Czeglédy s. k. rb. bíró.

* **A Nagyváradi Hatósági Munkaközvetítőben** (Reáliskola-utca 4.) Telefon 16-80. 1918 május 25. Foglalkozást kap:

Asztalos segéd 5, gépkezelő (motork.) 5, bádósgossegéd 3, bányamunkás 2, cipész 1, fodrász 2, gyárimunkás, napszámos 30, keresk. alkalmazott (kereskedő segéd, utazó) 9, kádár 2, kovács 11, kocsis 1, kőműves 1, lakatos 6, mázó 8, molnár 1, pék 1, szabó (férfi és női) 8, szobafestő 1, szolgazemélyzet (hetes kocsis, kihordó 17, iparostanuló (fiu és lány) 32, keresk. tanuló 5, gépirónó 2, könyvkötőleány 3, kazánfűtő 2, benzinmotorkezelő 1, kárpitós 2, kavicbányamunkás 1, hivataloszolga a városnál június 1-re 1, hentes a városi üzennél 1, mezőgazdasági munkás 40.

Foglalkozást keres: bádógos 1, cimfestő 1, fodrász 1, gyárimunkás, napszámos 5, gépirónó 9, géplakatos 3, hentes 1, házvezetőnő 1, kárpitós 3, kereskedelmi irodai alkalmazott 18, kovács 2, kocsis 1, pénzeszedő 1, munkavezető (alépitményhez, ács) 2, szabó 2, szolgazemélyzet (hetes, kocsis, kihordó) 7, iparostanuló (fiu és lány) 9, ács 1, pincér 1, pék 1, molnár 2, szeszifűző 1, iparos tanuló fiu és leány 7, mozdonyvezető 2, pénztárnoknő 2, kulcsár 1, keresk. tanuló 3.

A közvetítés, amely ingyenes, csak délelőtt történik.

* **Uridivat Czillér Imre Nagyaruházában.** Férfi- és fiukalapok, nyakkendők, ingek, gallérok, kézelők, zsebkendők, harisnyák, sétabotok, bőrdandárak, pénztárcák, esőköpeny, esőernyők, acélárúk, legolcsóbban. Tisztviselőknak árkedvezmény.

* **Egy idősebb hadmentes gépész** nyári cséplést és gépjavitást keres. Ertsei Sándor Nagyszalonta Vidra-utca 12. szám.

* **Tanulságos római olajlenyomatú levelező-lapok 19 féle változatban** kapható a „Tiszántúli” kiadóhivatalában, darabonként 30 fillérért.

* **Értesítés.** Értesítem a tisztelt szülőket és növendékeimet, hogy a zongora- és énektanítást újból megkezdem. Előkészíték az énektanítói tanfolyamra, melyet megfelelő előkészülettel 6 hónap alatt el lehet végezni. Jelentkezés csak szerdai napon. Tisztelettel *Lamprecht Mici*, az Országos M. Kir. Zeneakadémián államilag képesített okleveles énekes okleveles zongora-tanítónő. Arany János-utca 4. Ugyanott új pianinó eladó.

* **A Gazdasági és Iparbank** a Bihar-megyei Takarékpénztárral történt egyesülése folytán *Biharmegyei Takarékpénztár és Gazdasági Bank* bejegyzett cég alatt május 21-től kezdve *Kossuth-utca 3. szám* alatt folytatja működését. Kéri a t. ügyfeleket, hogy ezután oda fordulni sziveskedjenek. Az egyesült pénzügyintézet saját részvénytőkéje és tartalékalapjai nyolc millió korona összeget képviselnek. Az összes ügyfelek, előzékeny és korrekt üzleti eljárásbani részesítésére az intézet kiváló gondot fordít.

* **Poloskairtó Noksín** biztos, kipróbált, megbízható poloskák irására. Ára 2-40 K, nagy üveg 5 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Legujabb füzőket legolcsóbban Kesztenbaum Juliskánál lehet beszerezni.
Rákóczi-ut, (Korona gyógyszerár mellett)
Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

* **Tavaszi szeplők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, mitesszerek ellen biztos az IPO-krem.** Ára 4 kor. és szappan Vióra átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

* **Pemete- és hársfamécucukorka** elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatása. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Arany kereszt gyógyszerárban, a városháza mellett.

* **Kiadó üzlethelyiség.** A Zöldfa épületben a volt kávéházi helyiség (körülbelül 300 négyzetméter terület kiadó. Értekezhetni a „Fekete Sas és Zöldfa r.-t.” irodájában, Sas-passage 22. sz. lépcső, I. emelet. Telefon 14-00.

* **Fényképészeti lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb.** kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

* **Tyukszemirtő** három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában Nagyváradi, Rákóczi-ut 7—B.

* **Ruhafesték** valódi két oroszán H védjegyű minden színben kapható. Ára 70 fillér. Vizonteladók árengedményben részesülnek. Farkas István „Apolló” drogériája, Rákóczi-ut 7—B.

* **Az Egyesült Bank és Takarékpénztár r.-t.** ezúton értesíti t. ügyfeleit, hogy a VII. hadikölcsön 6%-os és 5 1/2%-os kötvényeit a pénztári elismervény ellenében a hivatalos órák alatt kiadja.

URÁNIA mozgó-színház	MA
	A régi bűn detektívdráma 4 felv.
	Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek

* **A Biharmegyei Takarékpénztár és Gazdasági Bank** értesíti t. ügyfeleit, hogy a VII. hadikölcsön 6%-os és 5 1/2%-os végleges címleteit az elismervények beszolgáltatása ellenében az intézet pénztáránál a hivatalos órák alatt átvehetők.

Színház.

Heti műsor:

Vasárnap d. u.: Boszorkányvár.
 Vasárnap este: Hotel Imperial. Ujdonság.
 Hétfő: Hotel Imperial.
 Kedd: Hotel Imperial.
 Szerda: Hotel Imperial.
 Csütörtök délután: Szultán.
 Csütörtök este: Hotel Imperial.
 Péntek: Hotel Imperial.
 Szombat délután: Stambul rózsája.
 Szombat este: Hotel Imperial.
 Vasárnap délután: Gólem.
 Vasárnap este: Hotel Imperial.

A Hotel Imperial bemutatója. A délutáni előadásokat kivéve, a jövő hét műsorát teljesen Biró Lajos négy felvonásos színműve: a Hotel Imperial foglalja el. Erdélyi Miklós színigazgató a legnagyobb áldozatkészséggel állítja ki a Szigligeti színház színpadán előadásra kerülő darabokat, de elmondhatjuk, hogy áldozatkészség dolgában Erdélyi Miklós ez alkalommal önmagát is felülmutatta a kiállítás fényével. A két főszereplő Hevessy Mariska és Tóth Elek. Rajtuk kívül szerenhez jutnak: Szigeti Jenő, Váradi Lajos, Ivánfi Jenő, Bihari Akos, Békefi Lajos, Vámos Gizi, Gróf László, Molnár Rezső, Gazdy Aranka, Pálffy Boldizsár, Stoll Béla, Tompa Béla, Halmay Lajos, Aranyossy Aranka, Négyessy Mátyás, H. Czene Stefánia, Lengyel Margit, Enyedyné, Szabadkai Miklós, Szabó Gyula, Boross Imre, Vihari Béla, Bihari Sándor, Csengerly Lajos.

A szereplők neveit nem szerepeik jelentősége arányában közöltük, hanem csupán a színlap sorrendjéhez képest, de tény és való, hogy minden felsorolt névnek elengedhetetlen feladata van. Kétségtelenül érdekessége a színlapnak két név, a Halmay Lajos színházi titkár és Négyessy Mátyás, a sugó neve. Mindketten nemcsak pompás adminisztrációs és fontos tényezője a társulatnak, hanem mint aktőrök is kiválóan megállják helyüket, de hogy Négyessy elhagyta a maga fontos pozícióját a sugólyukban, az amellelt bizonyít, hogy a szereplők mindegyike a legnagyobb hévvel ambicionálta magának a Hotel Imperialban reá háramlott feladatot és így a sorozatos előadások sugó nélkül zajlanak le.

A Színházi Élet legújabb száma megint csupa friss érdekesség írásban és képen. Vezető cikket Szabó Ernő irt Sajó Gézáról, a nagybeteg kabaréművészről. Hevesi Sándor cikkét, Karinthy Frigyes krokiját, Szenes ember tréfáját kell még kiemelnünk a gazdag számból, mely kottamellékletül Bertha István egy pompás szerzeményét adja és közli. Törzs Jenő Matild című verses játéknak folytatását és végét. Szomaházy István szenzációs regényének legújabb folytatása megint csupa izgalom és érdekesség. A népszerű rovatok, Intim Pista stb. teszik teljessé a számot, melynek ára 80 fillér. A Színházi Élet előfizetési ára negyedévre 8 K 50 f. Kiadóhivatal: Erzsébet-körút 29.

APOLLÓ mozgószínház	MA MIRVÁNA
	Dzungel-dráma 4 felv.
Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek	

VIGADÓ mozgószínház	MA A pusztító tűz
	Egy orvos drámája 3 felv.
Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek	

ZENE ÉS MŰVÉSZET

Géczy Lajos legújabb zeneművei.
A királyné virágosóben.

Gyönyörű keringő csokorral lepte meg Géczy Lajos a zenekedvelőket. A Felsőleges Asszony utazását az ország különböző vidékein mutatja be igen kiváló zenei meglátással. — Egyik szebb keringő, mint a másik. Van mindegyikben báj, dallamosság s valami olyan csodásan csengő eredetiség, magyarosan lüktető véna, ami különben Géczy minden művében jelentkezik s ami mutatja, hogy szerzeménye igazi tehetséges alkotás. Ára 4 korona. A tiszta jövedelmet a szerző a Pro Transilvania javára szánta.

Ugyancsak jeles alkotása a *Király induló* is. Mig az előbbi búbajos, könnyed, — melodikus, addig ez csupa tűz, temperamentum, helyenkint markáns, nagyszerű induló a katonaság számára is. Ára 3 korona. Tiszta jövedelme a Veres Keresztnek jut.

A két zeneművet a királyi pár is elfogadta, amiről annak idején következő sorokkal értesítették a kiváló szerzőt:

Nagyságos Géczy Lajos ny. I. szert. püspökségi főtiszt urnak

A Felsőleg személye körüli miniszter ur e hó 5-én kelt átiratában arról értesítette a m. kir. belügyminiszter urat, hogy a Nagyságod által a császárné és királyné Ő Felsőlegének felajánlott „Virágosóben” című zeneszerzemény Ő Felsőleg részéről a legkegyelmesebb elfogadatra méltatott s ezért Ő Felsőlegének a legfelsőbb köszönetét nyilvánítani méltóztatott.

Nagyvárad, 1917. évi október hó 22.

Ember Géza s. k. főispán.

Nagyságos Géczy Lajos volt püspöki kormányzó urnak.

Belügyminiszter urnak f. évi 312. eln. sz. leirata értelmében értesitem, hogy Ő Császári és Apostoli királyi felsőségéhez legkegyelmesebb elfogadásra felterjesztett *Királyinduló*ját a főkamara-rési hivatal köszönettel azzal a hozzáadással fogadta el, hogy a zenemű legkegyelmesebb elfogadásra méltatva lett.

Nagyvárad, 1918 február 11.

Ember Géza s. k. főispán.

Súlyomfészek. A frontszínház egyik legsikerültebb dala volt ez a szám, (szövege Acs hadnagytól), amely Váradi Aladár újabb diadalát jelenti a zeneirodalomban. Váradi egyike a legtermékenyebb dalköltőnknek, akinek minden dalát szívesen fogadja a közönség. Ez a legújabb dala is igen szép és előadásra kiválóan alkalmas. Ára 2 korona. A négyes honvédek özvegy- és árvaalapja javára jut a tiszta jövedelem.

Szerkesztői üzenetek.

Hadbavonult nejeinek. Ha segélyt nem kellő összegben kapja, forduljon panaszával a polgármesterhez. A rendelet jó, egyes esetekben azonban történhetnek igazságtalanságok. Jöjjön el szerkesztőségünkbe s ügyét megfogjuk vizsgálni.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR.** Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY.**

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r. t.

HARISNYAFEJELÉS !!

3 pár női harisnyából 2 párat,
 2 pár férfi harisnyából 1 párat készítek
 páronként 1 K 60 fillérért.

Gondáné, Hármass-utca 21.

GÉPMUNKÁS

felvétetik

a Szent László-nyomdában.

OLCSÓN!

vállalok kőműves, ács és cserpező munkát, helyben és vidéken

Staharóczky József
 Damjanich-u. 16.

Árjegyzék:

Porcellán moszat, üvevel	8
Majolika gyümölcs állvány	8
Majolika falca fogóval	8
Majolika cukortartó díszes	8
Majolika gyümölcs készlet	8
Vizes készlet csiszolt üveggel	8
Boros	8
Likör	8
Söröskészlet színes aranyozással	8
Boroskészlet színes	8
Vizeskészlet színes	8
Likörkészlet színes	8
Befőtteskészlet kristály tálca	8
Gyümölcs készlet kristály üveggel	8
Majolika fali ótáró színes	5
Majolika vizeskanca színes	5
Kenyér kosár színes üveggel	5
China ezüst cukortartó	5
China ezüst gyümölcs állvány	5
Majolika virágváza színes	5
Majolika virágfazék	5
Majolika dísz figura	5
Porcellán főzőlábos	5
Porcellán főzőfazék	5
Téskészlet színes aranyozással	40
Kávékészlet színes aranyozással	40
Feketes készlet színes aranyozással	80
Ebédőkészlet felszerelve, sz. aranyozással	120
Hidegfelvágotás kész. sz. aranyozással	25
Mosdókészlet színes fin. díszítéssel	80
Fali tükör színes aranyozott kerettel	25
Asztali lámpa teljesen felszerelve	25
Függő	25
Teás pohár China ezüst foglalásban	8
Teás csésze szin. finom aranyozással	8
Kávés	8
Köpcösésze	8
Főzőlábos barna tüzdálló füllel	8

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt viztartók, Konyhaberendezési cikkek, Képek, Ablaküvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben!!

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és diszmuáru nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

Meghívó

a Sztarill-féle építészeti és Tégla-gyár r.-t.-nak a Magyar Bank r.-t. (Nagyvárad) helyiségeiben 1918. évi június hó 11-én d. e. 11 órakor tartandó

IV. évi rendes közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése az 1917. üzlet-évről, az évi mérleg, nyereség- és veszteség-számla bemutatása.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. Határozathozatal az 1., 2. pontok alatt előterjesztettek nézve, a mérleg- és nyereség-veszteségszámla megállapítása.
4. Határozathozatal az igazgatóság és felügyelő-bizottság felmentése iránt.
5. Az alapszabályok 24. §-ának módosítása.
6. Igazgatóság választása.
7. Felügyelő-bizottság választása.
8. Esetleges indítványok (az alapszabályok 17. §-a értelmében a közgyűlés előtt három nappal az igazgatóságnál írásban bejelentendők.)

Amennyiben a közgyűlés az alapszabályok 16., illetve 20. és 40. §-ai értelmében határozatképes nem volna, már most meghirdetjük az újabb közgyűlés ugyanezen tárgysorozattal 1918 június 19-én délelőtt 11 órára a Magyar Bank helyiségeibe; ez esetben a tárgysorozat pontjai fölött az új közgyűlés fog a letett részvények számára való tekintet nélkül határozni.

Nagyvárad, 1918. évi május 19.

Az Igazgatóság.

A mérleg, nyereség és veszteségszámla a t. részvényesek által a részvénytársaság helyiségeiben megtekinthetők.

Az alapszabályok 12. §-a értelmében a részvényesek szavazati jogukat csak akkor gyakorolhatják, ha részvényeiket a közgyűlést megelőző nap déli 12 órájáig a r.-t. pénztáránál leteszik.

VAS és rézágak,

afrik és lószőrmatracok,
amerikai és sodrony-
ágybetétek: össze-
hajtós ágyak eredeti
gyári áron kaphatók

TátraySándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon-szám: 558.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai
magánvizsgákra előkészít
felelősséggel a Donát-féle
ker. magántanfolyam.

Minden hónapban kez-
dődik új ker. tanfolyam
hölgyek részére

gyors- és gépirásra, ker. számtanra,
könyvvitelre.

Beöthy Ödön-u. 30.

Telefon 1000.

Az ujjalotai róm. kath. egyház

a falu szomszédságában fekvő
234 kis hold szántóföldjét okt.
1-től kezdődőleg akár 12 évre

bérbe adja.

Érdeklődőknek posta fordultával vá-
laszol a plebáni hivatal, amelyhez a
zárt ajánlatok jun. 16-ig beküldendők.

Fésűk

tartós, finom anyagból.

Bontó-, sűrű-, still-fésűk,
hajtúk, hajcsattok, oldal- és
kontyfésűk, kefék, bőrárúk,
pipere és toilleto szükségie-
tek legjobb beszerzési helye

Fésű- és diszmnűáruház
Saspassage 42.

Nebelthau A. utóda Szabó J.
Javitások eszközöltekn.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű
fűzőszalon
NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.
Parkszálloda épületében
Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szigligeti-színház mű-
vésznőinek egyedüli fűző
szállítója. — Tisztításo-
kat és átalakításokat
elvállalunk. Fűzők mér-
ték után a legrövidebb
idő alatt elkészítetnek.

Félix gyógyfürdő

Nagyvárad mellett

Erdély legnagyobb és leglátogatottabb
hévíz fürdője. Természetes 49°C hőmér-
sékletű forrás, kőszvény, csusz stb. ellen

Télen-nyáron nyitva!
Villanyvilágítás!

Téli szeziónban (október-május) pensió-
rendszer. Prospektust díjtalanul küld a

Fürdőigazgatóság.

LEGF. BUZACSRIZ,

folyékony „ARGOS” csiriz, faszeg,
mindenféle CIPÉSZKELLÉKEK, BŐR-
TALPVÉDŐK stb. Legf. CSONTENYV
kapható Stern Miklós bőrhulladék
üzletében Nagyvárad, Zöldfa-u. 9. sz.
Vidékiek kérjenek árajánlatot

Szent László

Püspök gyógyfürdő

Nagyvárad mellett.

A kénes hévíz források természetes
forrása 42°C Kénes hőforrását már
300 év óta használják bámulatos gyógy-
hatással kőszvény, csusz, csontbajok,
női betegségek és hasonló fájdalmas
betegségek ellen.

Mindenről kellőleg gondoskodva van!

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos
park mellett. Villanyvilágítás az egész telepen
és az összes szobákban. — Nagyszabásu
nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrás-
vizzel, uszástanítás, napfürdő, homokkura.

Fürdőismertetőt küld: az Igazgatóság.

Új férfiszabó műhely!

Szives tudomására hozom a tisztelt
uri közönségnek, hogy

URI-DIVAT SZABÓMŰHELYEMET MEGNYITOTTAM.

Elvállalom új ruhák készítését a
legújabb divat szerint, ugyszintén
ruhák fordítását és vasalását mér-
sékelt áron. Meghívásra házhöz
megyek. Kérem a n. é. közönség
szives támogatását

Tisztelettel

Hottya Károly

uri-divatszabó

Szent János-utca 42.

Bubla és Társa

Cégtulajdonos: Bubla József
Sztaroveszky-utca 1.

Minden kapható fűszer és csemege
kereskedésben. Szalámi, sajt, sza-
lonna, kitűnő málnaszörp, Törlei-
pezsgő, valódi kitűnő ó-borok.

Saját termésű borok!

Szappanok. Naponta friss izletes
házikenyer. Felvágott fa házhöz
szállítva. Élelmicikkek. Naponta
friss vaj, remek lipói turó.

TELEFONSZÁM: 11-49.